

**ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์
ของนักศึกษาในหลักสูตรสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ**

**Factors Affecting Emotional Quotient of Students
in Health Science Curriculums
at Huachiew Chalermprakiet University**

นิลาวรรณ งามข้า* ปทุมมาศ กัณหั่นทอง** อติญา สุสิงห์**
กนกวรรณ จิตรระบูรณ** พิมพันธ์ฐุชยา นุชสิริ** นิตยา ชัยชนะ**
พรอารดา อยุธยา** อภรณ์ บุญฉิม** ศุภกษณา สรรพสุน**

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในหลักสูตรสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ และศึกษาปัจจัยความเครียด ปัจจัยสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ และปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูที่สัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในหลักสูตรสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในหลักสูตรสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 397 ราย สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.745

จากการศึกษา พบว่า นักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 159.75 และพบว่า ปัจจัยด้านความเครียด สภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ และปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ ($b = -0.047, 0.080$ และ -0.280 ตาม

*อาจารย์ประจำคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

**นักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลำดับ, $p < 0.05$) ตัวแปรด้านความเครียด สภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ และปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู สามารถอธิบายความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาได้ร้อยละ 18.9, 2.8 และ 6.0 ตามลำดับ จากข้อค้นพบการวิจัยนี้ ควรจัดกิจกรรมในการลดความเครียดของนักศึกษา ปรับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ และส่งเสริมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา

คำสำคัญ : ความเครียด สภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ การอบรมเลี้ยงดู ความฉลาดทางอารมณ์

Abstract

This research was aimed to study the emotional quotient level of students in health science curriculums and to study stress factors, environmental and learning resource factors and parenting factors affecting the emotional quotient of students in health science curriculums at Huachiew Chalermprakiet University. This research was done on a cross-sectional basis. The theoretical framework for stress factors of Department of Mental Health (2000), Environment and learning resources theory of Higher Education Commission (2014) and parenting theory of Baumrind (1991) were used as a guide to construct the conceptual framework of this study. The samples were students in health science curriculums. The samples of 397 students were selected by a stratified random sampling technique. The research instrument was a questionnaire. The content validity of questionnaires were proved by three experts. The Item-Objective Congruence Index (IOC) of all questions was 0.67-1.00. The Cronbach's alpha co-efficiency reliability test was 0.74.

The findings of the study showed that students had an overall emotional quotient with a normal level ($\bar{x} = 159.75$). However the stress factor, environmental and learning resource factors and parenting factors affecting emotional quotient of students in health science curriculums at Huachiew Chalermprakiet University with unstandardized coefficients were -0.047, 0.080 and -0.280 respectively. The research findings also showed that the stress factor, environmental and learning resource factors and parenting factors could explain the variances of emotional quotient of students of 18.9, 2.8 and 6.0 respectively. From the findings of this research, activities to reduce stress, adjust the

environment and learning resource and parenting styles for developing an emotional quotient of students should be formulated.

Keywords : stress, environmental and learning resource, parenting style factor, emotional quotient

บทนำ

การศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เพราะสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในวิชาการชั้นสูงเพื่อออกไปรับผิดชอบในภารกิจต่าง ๆ ของสังคม ตลอดจนเป็นผู้นำในหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งการทำงานในปัจจุบันต้องอาศัยความฉลาดทางอารมณ์ (emotional quotient : EQ) ประกอบด้วยด้านเก่ง ด้านดี และด้านสุข (ไพรัตน์ ฐาปนาเดโชพล. กรกฎาคม 2555 : 2) อนึ่ง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติมีการจัดการเรียนการสอน พัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องตามมาตรฐานผลการเรียนรู้และตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย พ.ศ. 2552 กล่าวคือ EQ เป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาควบคู่กับความรู้ที่นักศึกษาได้รับ มหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา EQ ของนักศึกษา เพราะ EQ มีผลกระทบต่อผลการเรียนรู้ โดยให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมพัฒนาตนเองนอกจากความรู้ที่ได้รับระหว่างการเรียนเพื่อพัฒนา EQ ซึ่งสำคัญมากสำหรับการทำงานในอนาคตของนักศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2557 : 10) นอกจากนี้นักศึกษาที่เรียนสายวิทยาศาสตร์และสายศิลปศาสตร์มีการเรียนที่แตกต่างกันจึงอาจมีระดับ EQ ที่แตกต่างกัน ซึ่ง

EQ มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพ เช่น นักศึกษาพยาบาล เกษษกร นักศึกษาแพทย์ที่มีระดับ EQ สูง ในอนาคตจะต้องให้การดูแลผู้ป่วยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ รวมถึงติดต่อประสานงานกับเพื่อนร่วมวิชาชีพต่างวิชาชีพ จึงควรเป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งจะทำให้มีสติสามารถควบคุมตนเอง สามารถรับรู้ถึงความต้องการของคนอื่น ปรับตัวและเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้ดี สามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาหรือความขัดแย้งได้ (พูนสุข ช่วยทอง และคณะ. ธันวาคม 2553 : 28 ; กุลนิดา เต็มชวาลา และสุวรรณี พุทธิศรี. กรกฎาคม-กันยายน 2555 : 297 ; อุษณีย์ เอกสุวีรพงษ์ และบุรินทร์ ศรีวงษ์. กรกฎาคม-ธันวาคม 2556 : 32)

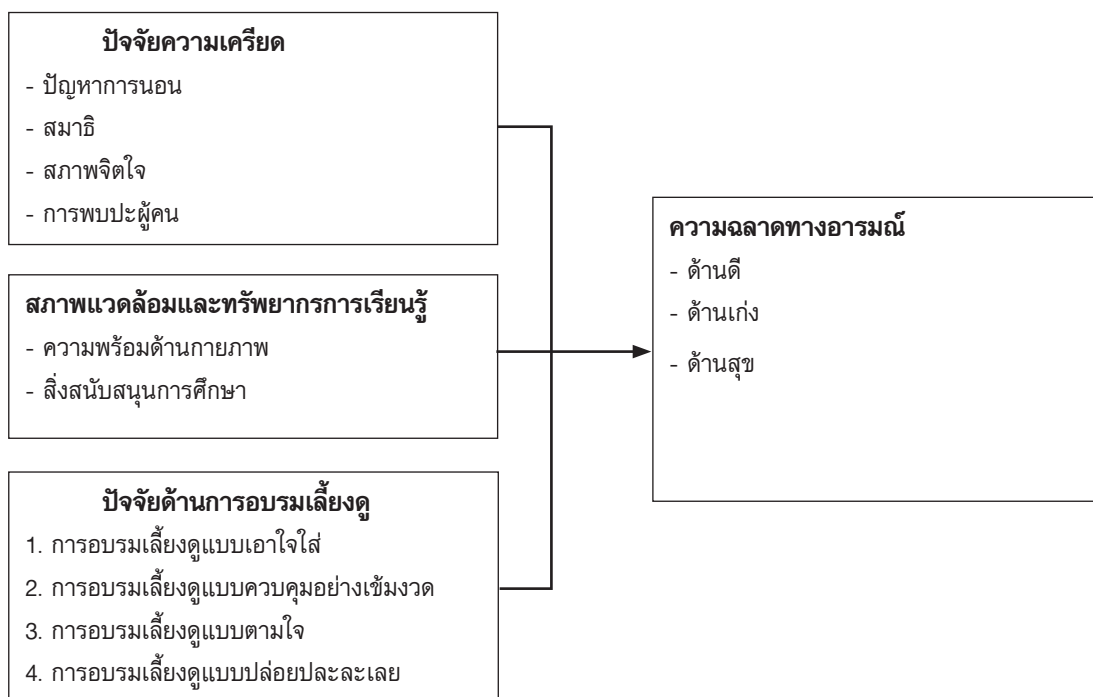
อีกทั้งผลการศึกษาที่ผ่านมามีพบว่า ถ้าเครียดมาก EQ จะอยู่ในระดับต่ำ (ปวีดา โพธิ์ทอง, สุพัตรา พุ่มพวง และสุนทรี ชะชาติย์. มีนาคม - สิงหาคม 2554 : 2) รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมส่งผลต่อ EQ (รัตนะ บัวสนธิ์ และคณะ. มกราคม-เมษายน 2553 : 129-130) และการเลี้ยงดูของครอบครัวของนักศึกษายังส่งผลต่อ EQ ด้วย (ประกาศ ปานเจียง. 2556 : 19) การศึกษาที่ผ่านมามี (ปวีดา โพธิ์ทอง, สุพัตรา พุ่มพวง และสุนทรี ชะชาติย์. มีนาคม - สิงหาคม 2554 : 2 ; รัตนะ

บัวสนธิ์ และคณะ. มกราคม-เมษายน 2553 : 129-130 ; ประภาศ ปานเจียง. 2556 : 19) ส่วนใหญ่ศึกษากับกลุ่มนักเรียนนักศึกษาในบางคณะแต่ไม่พบการศึกษาในสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ และพบเพียงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ทำให้ผู้วิจัยต้องการหาข้อค้นพบเพิ่มเติม อีกทั้ง EQ มีความสำคัญต่อการทำงานของนักศึกษา ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในหลักสูตรสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา EQ ของนักศึกษาให้ประกอบอาชีพประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในหลักสูตรสายวิทยาศาสตร์

สุขภาพ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในหลักสูตรสายวิทยาศาสตร์สุขภาพมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้แก่ ปัจจัยความเครียด ปัจจัยสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ และปัจจัยการอบรมเลี้ยงดู

ขอบเขตของการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรสายวิทยาศาสตร์สุขภาพทุกชั้นปีที่มีการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษา 1/2558 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ณ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ซึ่งกรอบแนวคิดการวิจัยแสดงดังแผนภูมิ ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรูปแบบการวิจัยแบบตัดขวาง (cross – sectional research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรสายวิทยาศาสตร์สุขภาพทุกชั้นปีที่มีการลงทะเบียนเรียนภาคการศึกษาที่ 1/2558 ได้แก่ หลักสูตรเภสัชศาสตร์ หลักสูตรการแพทย์แผนจีน หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ หลักสูตรเทคนิคการแพทย์ หลักสูตรกายภาพบำบัด หลักสูตรวิทยาศาสตร์การแพทย์ หลักสูตรการจัดการโรงพยาบาล หลักสูตรอนามัยสิ่งแวดล้อม หลักสูตรอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จำนวน 3,766 คน ข้อมูล ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2558 (มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สำนักทะเบียนและประมวลผล. 2558 : ออนไลน์) ไม่รวมนักศึกษาที่เรียนไม่เป็นไปตามแผนและนักศึกษาที่ลาพัก/ฝึกงาน กลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตรของทากายามานะ (Yamane.1967 : 886) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 361 ราย เก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีกร้อยละ 10 รวมทั้งหมดเท่ากับ 397ราย (สร้อยญา สุขเพิ่ม. 2556 : ออนไลน์) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามชั้นปี และเพศจากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยวิธีการจับฉลากแบบไม่คืนที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี หลักสูตรเกรดเฉลี่ยสะสม เป็นลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ (check list) และเติมคำในช่องว่าง ส่วนที่ 2

เป็นแบบประเมินความเครียด ดัดแปลงจากแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต (กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต. 2554 : ออนไลน์) จำนวน 7 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ ตามอาการที่เกิดขึ้น (ไม่มีเลย เป็นบางครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ) ส่วนที่ 3 เป็นแบบประเมินสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. 2557 : ออนไลน์) จำนวน 5 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบสอบถามของอมรรัตน์ ลีอนาม และประภาศรี คุปต์กานต์ (อมรรัตน์ ลีอนาม และประภาศรี คุปต์กานต์. มกราคม-มิถุนายน 2558 : 159) เนื่องจากมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.865 และมีเนื้อหาสอดคล้องกับคุณลักษณะของตัวแปรที่ต้องการวัด มีจำนวน 20 ข้อ ตามแนวคิดของไดอานา บอมลิน (Baumrind. 1991 : Online) ลักษณะคำถามเป็นมาตราประมาณค่า 4 ระดับ ส่วนที่ 5 เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ผู้วิจัยใช้แบบประเมินและเกณฑ์การประเมินของกรมสุขภาพจิต จำนวน 52 ข้อ เนื่องจากสอดคล้องกับตัวแปรที่ต้องการวัด ลักษณะคำถามเป็นมาตราประมาณค่า 4 ระดับ คือ จริงมาก ค่อนข้างจริง จริง บางครั้ง และไม่จริง (กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต. 2546 : ออนไลน์) แบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิง

เนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ค่า item-objective congruence index (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความเครียด สภาพแวดล้อม และทรัพยากรการเรียนรู้ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และความฉลาดทางอารมณ์ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.716, 0.700, 0.886, 0.912 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือและติดต่อประสานงานกับผู้รับผิดชอบของแต่ละหลักสูตรสายวิทยาศาสตร์สุขภาพในการเป็นผู้ช่วยวิจัยในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนการรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนแก่ผู้ช่วยวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติแล้ว โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนภายใน 2 วันหลังกลุ่มตัวอย่างได้รับแบบสอบถามและผู้ช่วยวิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดส่งคืนให้ผู้วิจัยโดยตรงโดยไม่ผ่านบุคคลใด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 397 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 คณะผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามอีกครั้ง และตรวจสอบความผิดปกติของข้อมูล (data verification) ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา หลักสูตรเกรดเฉลี่ยสะสม และการใช้สถิติค่าเฉลี่ย และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายตัวแปรด้านความเครียด ด้านสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านการอบรมเลี้ยงดูและความฉลาดทางอารมณ์ ใช้สถิติอนุมาน (inferential statistics) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ละคู่ โดยศึกษาอำนาจการทำนายโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย (simple regression analysis) ซึ่งผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อมูลตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติความถดถอยอย่างง่ายก่อนวิเคราะห์อำนาจการทำนายระหว่างตัวแปร ซึ่งจากการทดสอบ error term พบว่าการกระจายแบบปกติ (Kolmogorov Smirnov test = 0.959, $p > 0.05$) การทดสอบสหสัมพันธ์ในตัวเอง (Autocorrelation) พบว่าไม่มี Autocorrelation คือมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5-2.5 (ค่า Durbin-Watson ของตัวแปรความเครียด = 1.613, ด้านสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ = 1.765 และ ด้านการอบรมเลี้ยงดู = 1.746)

ผลการวิจัย

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 86.9 มีช่วงอายุ 18-22 คิดเป็นร้อยละ 94.0 ส่วนใหญ่อยู่ในชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 28.5 เรียนในหลักสูตรพยาบาลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.1 เกรดเฉลี่ยสะสมส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 2.00-3.00 คิดเป็นร้อยละ 53.7 นักศึกษามีความเครียดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 6.26$, S.D. = 3.09) โดยนักศึกษามีความรู้สึกรู้สึกเบื่อ เซ็ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในขณะที่นักศึกษามีอาการกล้ามเนื้อเกร็งเมื่อมีปัญหาในการเรียนหรือการใช้ชีวิตประจำวันมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านสภาพ

แวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 0.69) และพบว่าห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ มีแสงสว่างเพียงพอ อุปกรณ์เพียงพอ อุดหนุนเหมาะสมเอื้อต่อการเรียนอยู่ในระดับดีโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่การบริการคอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสามารถเข้าถึงได้ทุกจุดในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และผลการวิเคราะห์ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.02$, S.D. = 0.28) และนักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่อยู่ในระดับสูงโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่นักศึกษาได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับต่ำโดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผลการวิเคราะห์ระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม

มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปกติ ($\bar{x} = 159.75$, S.D. = 17.21) โดยความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุขมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปกติ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเครียดพบว่า มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($b = -0.047, p < 0.05$) กล่าวคือ ความเครียดมีอำนาจการทำนายความฉลาดทางอารมณ์ ถ้านักศึกษามีความเครียดน้อยจะทำให้มี EQ มากขึ้น และปัจจัยความเครียดสามารถอธิบายความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาได้ร้อยละ 18.9 สมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ ความฉลาดทางอารมณ์ = $3.365 - 0.047$ (ความเครียด) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเครียดกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา

ปัจจัยทำนาย	b	SE	Beta(β)	t	p-value
ความเครียด	-0.047	0.005	-0.435	-9.602	0.000*
Constant = 3.365, $R^2 = 0.189$, $R^2_{adj} = 0.187$, SEE = 0.298, F = 92.192, p=0.000					

* $p < 0.05$, b คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (unstandardized coefficients), SE คือ ค่าความคลาดเคลื่อน, SEE คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า, Beta(β) คือ ค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (standardized coefficients), F คือ สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ F, t คือ สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่า มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($b = 0.080, p < 0.05$) กล่าวคือ สภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้

มีอำนาจการทำนายความฉลาดทางอารมณ์ ถ้ามี่การจัดสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ที่ดีจะให้นักศึกษามี EQ มากขึ้น และปัจจัยสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์

ของนักศึกษาได้ร้อยละ 2.8 สมการการถดถอย = $2.803 + 0.080$ (สภาพแวดล้อมและทรัพยากร
ในรูปคะแนนดิบ คือ ความฉลาดทางอารมณ์ การเรียนรู้) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้กับความฉลาดทางอารมณ์
ของนักศึกษา

ปัจจัยทำนาย	b	SE	Beta(β)	t	p-value
สภาพแวดล้อมและทรัพยากร การเรียนรู้	0.080	0.024	0.116	3.347	0.001*
Constant = 2.803, $R^2 = 0.028$, $R^2_{adj} = 0.025$, SEE = 0.327, F = 11.204, p=0.001					

* $p < 0.05$, b คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (unstandardized coefficients), SE คือ ค่าความคลาดเคลื่อน, SEE คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า, Beta(β) คือ ค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (standardized coefficients), F คือ สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ F, t คือ สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดู พบว่า มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($b = -0.280, p < 0.05$) กล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูมีอำนาจการทำนายความฉลาดทางอารมณ์ ถ้านักศึกษาได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีแบบเอาใจใส่

จะทำให้มี EQ มากขึ้น และปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูสามารถอธิบายความแปรปรวนของความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาได้ร้อยละ 6 สมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ ความฉลาดทางอารมณ์ = $3.638 - 0.280$ (การอบรมเลี้ยงดู) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา

ปัจจัยทำนาย	b	SE	Beta(β)	t	p-value
การอบรมเลี้ยงดู	-0.280	0.056	-0.245	-5.019	0.000*
การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด	-0.184	0.032	-0.276	-5.696	0.000*
การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	0.116	0.023	0.251	5.145	0.000*
การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	-0.269	0.033	-0.378	-8.106	0.000*
การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ	-0.081	0.029	-0.139	-2.782	0.006*

Constant = 3.638, R² = 0.060, R²adj = 0.058, SEE = 0.321, F = 25.187, P=0.000

*p<0.05, b คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (unstandardized coefficients), SE คือ ค่าความคลาดเคลื่อน, SEE คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า, Beta(β) คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (standardized coefficients), F คือ สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ F, t คือ สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบการวิจัย พบว่า ปัจจัยความเครียด ปัจจัยสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ และปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิตที่ระบุว่าทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวถ้ามีการจัดการที่เหมาะสมจะช่วยพัฒนา EQ ได้ (กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต. 2546 : ออนไลน์) โดยจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยความเครียดมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในหลักสูตรสายวิทยาศาสตร์สุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีกิจกรรมพัฒนานักศึกษามากประกอบกับยังไม่ได้ศึกษาในรายวิชาซึ่งส่งผลให้นักศึกษามีความเครียดน้อยทำให้ EQ อยู่ในเกณฑ์ปกติและสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่า ความเครียดมีความ

สัมพันธ์ทางลบกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ($r = -0.365, p < 0.01$) (ปริดา โปธิทอง, สุพัตรา พุ่มพวง และสุนทรี ชะชาตย์. มีนาคม-สิงหาคม 2554 : 2) และสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิตที่ว่า ความเครียดมีความสัมพันธ์กับ EQ ถ้ามีการจัดการอารมณ์ที่ไม่ดีได้จะช่วยพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต. 2546 : ออนไลน์)

ปัจจัยสภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในหลักสูตรสายวิทยาศาสตร์สุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาซึ่งพบว่า เยาว์อารมณ์ของนิสิตมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางการเรียน ($r=0.294, p \leq 0.05$) (ปริญญวิทย์ นุราช. 2557) และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาที่ระบุว่า

มหาวิทยาลัยจะต้องจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีห้องสมุด ฐานข้อมูลทรัพยากรการเรียนรู้ เพียงพอ มีพื้นที่/สถานที่สำหรับนักศึกษาและอาจารย์ได้ แลกเปลี่ยนสนทนา ทำงานร่วมกัน มีบริการ คอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และระบบ การเรียนรู้แบบทางไกลมีประสิทธิภาพ เพื่อเอื้อต่อ การเรียนรู้ของนักศึกษาและยังช่วยพัฒนา EQ อีกทางหนึ่ง (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. 2557 : ออนไลน์)

ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในหลักสูตร สายวิทยาศาสตร์สุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระหรือแบบ เอาใจใส่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาด ทางอารมณ์ ($r=0.333$, $p= 0.000$) ในทางตรงกันข้าม การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และแบบปล่อย ปล่อยเลย มีความสัมพันธ์ทางลบกับความฉลาด ทางอารมณ์ ($r= -0.356$, $p<0.01$; $r= -0.340$, $p< 0.01$) (อมรรัตน์ ลือนาม และประภาศรี คุปต์ กานต์. 2558 : 151-152) แสดงให้เห็นว่าการ อบรมเลี้ยงดูที่ดีจะช่วยพัฒนา EQ ของนักศึกษา ได้ อีกทั้งตามทฤษฎีของ ไดอานา บอมลิน (Diana Baumrind) ระบุว่า การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อเด็ก ทั้งทางวาจา และการกระทำโดยการให้ความรัก ความเอาใจใส่จะทำให้เด็กดำรงชีวิตอยู่ในสังคม อย่างมีความสุข (ตุลยา จิตตะยโคธร. ตุลาคม- ธันวาคม 2552 : 175-176) และการเลี้ยงดูที่ เหมาะสมโดยการเอาใจใส่เด็กมากกว่าการเข้มงวด หรือปล่อยปละละเลย ตามใจ จะช่วยพัฒนา กล่อมเกลาคควบคุมพื้นฐานอารมณ์ด้านลบของเด็กได้ ขณะเดียวกันจะส่งเสริมพื้นฐานอารมณ์ด้านบวกให้ดี

โดดเด่นยิ่ง ๆ ขึ้นไป เช่น ทำให้เด็กแสดงออก อย่างเหมาะสม รู้จักการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น มีการ คิดที่รอบคอบขึ้น ควบคุมตนเองได้ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ เช่น พันธุกรรมและพื้นฐานทางอารมณ์ เพราะ พันธุกรรม คือ ตัวกำหนดให้มนุษย์ทุกคนมีลักษณะ พื้นอารมณ์ที่แตกต่างกัน รวมถึงสภาพแวดล้อม ขณะอยู่ในครรภ์ก็มีส่วนไม่น้อยต่อการสร้างพื้น ฐานอารมณ์ของลูก เช่น แม่ที่มักมีความเครียด อาจ จะทำให้ลูกเป็นเด็กอารมณ์ไม่ดี ซี้โมโห เลี้ยงยาก ส่วนแม่ที่อารมณ์ดีมีความสุขสบายใจใน ขณะตั้งครรภ์ มักจะได้ลูกที่เป็นเด็กเลี้ยงง่ายร่าเริง นอกจาก EQ จะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ศึกษา แต่ยังคงพบว่า การพัฒนา EQ ไม่เกี่ยวข้อง กับปัจจัยอื่น เช่น เพศ อายุ การศึกษา (กระทรวง สาธารณสุข กรมสุขภาพจิต. 2543 : 28)

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยความ เครียด สภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ และการอบรมเลี้ยงดูส่งผลต่อ EQ ของนักศึกษา โดยผู้บริหารของมหาวิทยาลัยควรกำหนดนโยบาย และแผนปฏิบัติการโดยให้ความสำคัญกับปัจจัยดัง กล่าวเพื่อพัฒนา EQ ของนักศึกษา เช่น มี กิจกรรมนันทนาการก่อนเรียนเพื่อให้จิตใจสงบ เพิ่ม คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้มากขึ้น รวมถึงเน้นการจัดพื้นที่สำหรับนักศึกษาและ อาจารย์ได้พบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนสนทนาหรือ ทำงานร่วมกันมากขึ้น รวมถึงจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองของนักศึกษาเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูบุตรเพื่อช่วยพัฒนา EQ ของนักศึกษา และเนื่องจากผู้วิจัยพบว่าตัวแปรปัจจัยความ เครียด สภาพแวดล้อมและทรัพยากรการเรียนรู้ และการอบรมเลี้ยงดู สามารถอธิบายความแปร

ปรวนของ EQ ได้เพียงร้อยละ 18.9, 2.8 และ 6.0 ตามลำดับ ดังนั้นควรศึกษาวิจัยปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มเติม เช่น รายได้ ภูมิลำเนา (ศรีสุรางค์ พัฒนนานุรักษ์ และคณะ. 2557 : ออนไลน์) เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนขึ้น หรือศึกษาวิจัยเชิงทดลอง โดยมีการจัดกระทำโดยใช้ปัจจัยความเครียด สภาพแวดล้อม และทรัพยากรในการเรียนรู้ และการอบรมเลี้ยงดู เพื่อยืนยันข้อค้นพบในระดับที่สูงขึ้น

กิตติกรรมประกาศ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เดชาวุธ นิตยสุทธิ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาจารย์ชนิกา เจริญจิตต์กุล คณะพยาบาลศาสตร์ อาจารย์อติวัฒน์ พรหมสา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต. (2546) **ความฉลาดทางอารมณ์**. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.dmh.go.th/download/ebooks/EQ11.pdf> (11 ตุลาคม 2558)
- _____. (2554) **แบบประเมินความเครียด**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.dmh.go.th/test/qtest5/> (10 กันยายน 2558)
- _____. (2543) **อีคิว : ความฉลาดทางอารมณ์**. นนทบุรี : สำนักพัฒนาสุขภาพจิต.
- กุลนิดา เต็มชวลา และสุวรรณี พุทธิศรี. (กรกฎาคม – กันยายน 2555) “ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความฉลาดทางอารมณ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมปลาย (คะแนน O-NET และคะแนน กสพท.) ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 ของโรงเรียนแพทย์แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร” **วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย**. 57 (3) หน้า 295-304.
- ดูลยา จิตตะยโสธร. (ตุลาคม – ธันวาคม 2552) “รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู: แนวคิดของ Diana Baumrind” **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย**. 29 (4) หน้า 173-187.
- ประกาศ ปานเจียง. (2556) **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์และรูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ ศศ.บ (สาขาวิชาศึกษาทั่วไป) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ปริญวิทย์ นุราช. (2557) **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนตามสมรรถนะวิชาชีพและความสุขในการเรียนของนิสิตทันตแพทย์**. ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ปวีดา โพธิ์ทอง, สุพัทธรา พุ่มพวง และสุนทรี ชะชาตย์. (มีนาคม – สิงหาคม 2554) “ความเครียด การปรับตัว และความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี” **วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี**. 22 (2) หน้า 14.
- พูนสุข ช่วยทอง และคณะ. (ธันวาคม 2557) “ปัจจัยส่วนบุคคลและความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลราชภัฏสวนสุนันทาต่อทัศนคติการทำงานบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทย” **วารสารเกื้อการุณย์**. 21 (ฉบับพิเศษ) หน้า 25-43.
- ไพรัตน์ ฐาปนาเดโชพล. (กรกฎาคม 2555) “EQ ซ่อมได้” **จุลสารธรรมศาสตร์**. 45 (6) หน้า 20.
- รัตนะ บัวสนธิ์ และคณะ (มกราคม – เมษายน 2553) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 12 (1) หน้า 129-145.
- ศรีสุรางค์ พัฒนารักษ์ และคณะ. (2557) “บทความงานวิจัยเรื่องอิทธิพลของความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นกาญจนบุรี” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.western.ac.th/westernnew/admin/uploaded/nursingkan/files.pdf> (12 ตุลาคม 2558)
- สรัญญา สุขเพิ่ม. (2556) **ความต้องการของนิสิตต่อการบริการด้านหอพักนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร**. [PDF เอกสารออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://attachment.fbsbx.com> (20 กันยายน 2558)
- มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สำนักทะเบียนและประมวลผล. (2558) “จำนวนนักศึกษาปัจจุบันแยกตามคณะวิชา” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://reg.hcu.ac.th/> (12 ตุลาคม 2558)
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557) **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษากายในระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557** [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.mua.go.th> (4 กันยายน 2558)
- อมรรัตน์ ลีอนาม และประภาศรี คุปต์กานต์. (มกราคม-มิถุนายน 2558) “ความฉลาดทางอารมณ์ของศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” **มจก.วิชาการ**. 18 (36) หน้า 151-170.
- อุษณีย์ เอกสุวีรพงษ์ และบุรินทร์ ศรีวงษ์. (กรกฎาคม – ธันวาคม 2556) “คุณภาพชีวิตการทำงานของเภสัชกรโรงพยาบาล” **วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา**. 8 (2) หน้า 31-45.
- Baumrind, Diana. (1991) “The Influence of Parenting Style on Adolescent Competence and Substance Use” **The Journal of Early Adolescence**. [Online] Available : <http://jea.sagepub.com/content/11/1/56.abstract> (10 October 2015)
- Yamane, Taro. (1967) **Taro Statistic : An Introductory Analysis**. New York : Harper & Row.